

Páll Viktória

A pedagógusok kompetenciamintázata

A pedagógusok kompetenciamintázatának
és a ráépülő fejlődési tervének vizsgálata

Páll Viktória

A pedagógusok kompetenciamintázata - A pedagógusok kompetenciamintázatának és a ráépülő fejlődési tervének vizsgálata

Budapest, 2017

Borító: Jakus Anita

Szerkesztette: Jakus Anita, Páll Viktória

Szakmai közreműködő: Deák Virág, Váczi Dorottya

ISBN 978-615-5718-13-7

Kiadja: Neteducatio Kft.

Budapest

Felelős kiadó: Páll Viktória, ügyvezető igazgató

Budapest, 2017

www.neteducatio.hu

facebook.com/neteducatio.hungary

Tartalomjegyzék

Absztrakt.....	5
Felvezető	6
A pedagóguskompetencia	7
Pedagógusok kompetenciamintázata és a ráépülő fejlődési terv.....	9
A pedagógusok kompetenciamintázatának vizsgálata.....	10
Az eredmények értékelése	13
A kompetenciamintázatok összesített adatai	13
Az óvodapedagógusok kompetenciamintázatának az elemzése	16
A tanítók/tanárok kompetenciamintázatának az elemzése.....	20
A kompetenciamintázathoz kapcsolódó fejlődési tervek összesített adatai	23
Következtetések	28
Javaslat	29
Összegzés.....	30
Felhasznált irodalom	31
Mellékletek	32
Ábrák jegyzéke	34

Absztrakt

A Neteducatio Kft. által akkreditált *Pedagóguskompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában – továbbképzés óvodapedagógusok számára* továbbá a *Pedagóguskompetenciák a tanítói/tanári munka gyakorlatában – továbbképzés tanítók/tanárok számára* című, a pedagógus-életpályamodellre épülő továbbképzések egyik ellenőrző feladata a résztvevő saját pedagógus-kompetenciamintázatának és az arra épülő egyéni fejlődési tervének az elkészítése, melyek eredményeit összesítettük. A kompetenciamintázat egy értékelő-összesítő skála, mely megmutatja, hogy a kitöltő önértékelése alapján mind a 8 pedagógus kompetenciát milyen szinten birtokolja. Egyértelműen leolvasható, hogy az önértékelése alapján melyik az erőssége, és melyiket kell hangsúlyosabban erősíteni. A pedagógusok kompetenciamintázatának a vizsgálatának a célja, hogy képet kapjunk arról, hogy a továbbképzésben résztvevő pedagógusok milyen kompetenciamintázattal rendelkeznek, mely kompetenciát birtokolják magasabb és alacsonyabb szinten. A kompetenciamintázatok és a ráépülő fejlődési tervek összegzése során a kompetenciák szintjeinél az óvodapedagógusok és a tanítók/tanárok között különbségek mutatkoztak. Az egyén kompetenciamintázata és az erre épülő fejlődési terve a pedagógus portfóliót értékelő szakértők számára is jó alapot szolgáltatathat, hiszen képet kaphatnak arról, hogy a pedagógus hogyan értékeli a saját kompetenciáit, és miként kívánja azokat fejleszteni. A fejlesztési terv továbbá képet ad a pedagógus szakmai hozzáértéséről, milyen lehetőségeket lát, vesz számba.

Kulcsszavak: pedagóguskompetenciák, pedagógus-kompetenciamintázat, pedagógus életpályamodell, pedagógus-továbbképzés

Felvezető

A Neteducatio Kft. által akkreditált *Pedagóguskompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában – továbbképzés óvodapedagógusok számára* továbbá a *Pedagóguskompetenciák a tanítói/tanári munka gyakorlatában – továbbképzés tanítók/tanárok számára* című, a pedagógus-életpályamodellre épülő továbbképzések egyik ellenőrző feladata a résztvevő saját pedagógus-kompetenciamintázatának és az arra épülő egyéni fejlődési tervének az elkészítése.

A továbbképzések résztvevői által elkészített, ellenőrző feladatként beadott pedagógus-kompetenciamintázatokat és az erre épülő egyéni fejlődési tervek eredményeit összesítettük, melyet e kiadványban közreadunk.

Az eredmények összesítése során kielemeztük, hogy a két képzésben résztvevők az egyes pedagóguskompetencia mely szintjén állnak, hogyan épül fel a pedagógus-kompetenciamintázatuk, differenciáltan mi jellemzi az óvodai és a tanító/tanári eredményeket. A fejlődési tervek vizsgálata során feldolgoztuk, hogy hány %-ban, mely kompetenciára vonatkozóan készítették el a fejlődési tervet. Végül összehasonlításra került, hogy milyen összhang van a kompetenciamintázat eredményei és a fejlődési tervben kiemelt fejlesztendő kompetencia között.

Az eredmények bemutatása nem tér ki a fejlődési tervek tartalmára, minőségi színvonalára, hiszen jelen összefoglaló célja nem a minősítés.

A továbbképzések értékelése során a résztvevők mind a képzések szakmai színvonalával, mind a kiadványban közreadott ellenőrző feladattal kapcsolatban pozitív visszajelzést adtak, elégedettségüket fejezték ki.

A pedagóguskompetencia

A pedagógus életpályamodell, a pedagógus portfóliót, a minősítést átfogja a meghatározott 8 pedagóguskompetencia, amelyek a „mesterségbeli tudás” fő területeit alkotják. „A pedagógusi (vagy pedagógiai) kompetenciák azoknak a pszichikus képződményeknek, a tudásnak, az attitűdöknek és a képességeknek az összességét jelentik, amelyek alkalmassá teszik a pedagógusokat arra, hogy tevékenységüket eredményesen elláthassák.” (Kotschy, 2011)

A pedagóguskompetenciák a 326/2013. (VIII. 30.) Korm. 7. §34 (2) rendelet alapján:

- 1. szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás,*
- 2. pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók,*
- 3. a tanulás támogatása,*
- 4. a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség,*
- 5. a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység,*
- 6. a pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése,*

- 7. kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás,*
- 8. elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.*

A kompetenciák felölelik a nevelő-oktató munka és a szakmai fejlődés egyes területeit, és ezáltal kritériumrendszerként alkalmazhatók a pedagógus értékelésének különböző formáiban. A kompetenciák jelentik a minősítő értékelés szempontrendszerét. A kompetenciák fejlődése egyrészt a pedagógus személyiségétől, másrészt a megszerzett tapasztalatok minőségétől függően változó, ezért a minősítési rendszer figyelembe veszi a pályán eltöltött évek számát, illetve az érdeklődés, az egyéni képességek befolyásoló hatását is. (Wölfling, 2013)

Fontos tudnunk, hogy nem egymástól függetlenül jelennek meg ezek a kompetenciák a pedagógus személyiségében és pedagógiai tevékenységében, hanem összetetten, egymást kiegészítve egyszerre több kompetencia is megmutatkozik.

Miután minden pedagógus személyisége, szakmai tapasztalata különbözik egymástól, így egyedi kompetenciamintázatok birtokosai vagyunk.

Pedagógusok kompetenciamintázata és a ráépülő fejlődési terv

A Pedagóguskompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában-továbbképzés óvodapedagógusok számára, továbbá a Pedagóguskompetenciák a tanítói/tanári munka gyakorlatában-továbbképzés tanítók/tanárok számára című továbbképzések fejlesztése során szükségesnek láttunk egy olyan elemet beépíteni a képzésben résztvevő pedagógusok kompetenciájának az értékeléséhez, ami önértékelésen alapul, és egy látványos tükröt tart a kitöltő elé. A kompetenciamintázat egy értékelő-összesítő skála, mely megmutatja, hogy a kitöltő önértékelése alapján mind a 8 kompetenciát milyen szinten birtokolja. Egyértelműen leolvasható, hogy az önértékelése alapján melyik az erőssége, és melyiket kell hangsúlyosabban erősíteni. A pedagóguskompetenciamintázat és az erre épülő fejlődési terv lehetővé teszi a gyakorló pedagógus számára, hogy más perspektívából tekintse át a szakmai kompetenciáit, meglássa azokat a területeket, amelyeket koncentráltan fejleszteni szükséges, és képes legyen arra, hogy projektszemléletben gondolkodva reális fejlődési tervet készítsen a saját szakmai munkájához.

A legtöbb pedagógus visszajelzése alapján nagy segítséget nyújtott a pedagógus portfóliójának elkészítéséhez az effajta önértékelés, továbbá beépítette ezen munkáját a pedagógus portfóliójába szabadon választott dokumentumként. Az egyén kompetenciamintázata és az erre épülő fejlődési terve a pedagógus portfóliót értékelő szakértők számára is jó alapot szolgáltat, hiszen képet kaphatnak arról, hogy a pedagógus hogyan értékeli a saját kompetenciáit, és miként kívánja azokat fejleszteni. A fejlesztési terv továbbá képet ad a pedagógus szakmai hozzáértéséről, milyen lehetőségeket lát, vesz számba.

A pedagógusok kompetenciamintázatának vizsgálata

A pedagógusok kompetenciamintázatának a vizsgálatának a célja, hogy képet kapjunk arról, hogy a továbbképzésben résztvevő pedagógusok milyen kompetenciamintázattal rendelkeznek, mely kompetenciát birtokolják magasabb és alacsonyabb szinten.

A kompetenciamintázatok feldolgozása előtt hipotézisként feltételeztük:

- Az óvodapedagógusok és a tanítók/tanárok kompetenciamintázata között eltérések mutatkoznak.
- A pedagógusok a kompetenciamintázataikra épülő, az abban megmutatkozó gyengeségekre válaszolva készítenek fejlődési tervet.

Pedagógus kompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában-továbbképzés óvodapedagógusok számára továbbá a Pedagógus kompetenciák a tanítói/tanári munka gyakorlatában-továbbképzés tanítók/tanárok számára című továbbképzések célja, hogy az óvodapedagógusok, tanítók/tanárok megismerjék a pedagóguskompetenciákat, elkészítsék saját kompetenciamintázatukat (Melléklet 1.), ezen ismeretek alapján konkrét szakmai fejlődési tervet (Melléklet 2.) készítsenek a pedagóguskompetencia alapú óvodapedagógiai vagy tanító/tanári munkájukhoz. A *Pedagóguskompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában-továbbképzés óvodapedagógusok számára* című továbbképzés résztvevői óvodapedagógusok. A *Pedagóguskompetenciák a tanítói/tanári munka gyakorlatában-továbbképzés tanítók/tanárok számára* című továbbképzés résztvevői tanítók/bármely szakos tanárok. A továbbképzéseken való részvétel

feltétele legalább egy év pedagógus munkakörben (a képzés célcsoportjához igazítottan) eltöltött szakmai gyakorlat.

A továbbképzés során a résztvevők megismerik a modern pedagógusszerepeket, a pedagóguskompetenciákat, azok tartalmát, a gyakorlati, szakmai munkában való megjelenésüket. Ezen ismeretek után a résztvevők kitöltenek egy kérdőívet, amely során a saját kompetenciájukat kell értékelniük, a pedagóguskompetenciák főbb indikátorainak segítségével. A kérdőív ezen indikátorokat nem a hivatalos útmutatóban jegyzett sorrendben tartalmazza, hanem összekeverve azokat, hogy a kitöltő valamilyen szinten el tudjon vonatkoztatni a konkrét kompetenciától, ezáltal minél realisabban értékelje saját szakmai képességét.

A kérdőív kitöltését követően a résztvevők összesítik az eredményeket, és egy táblázat segítségével láthatóvá válik, hogy önmagukat a 8 kompetencia tekintetében milyen szintre értékelték. Minden egyes kompetencia értékét más színnel jelölik, ezáltal megmutatkozik a saját, egyéni kompetenciamintázatuk. Az egyes kompetenciák értéke 1 és 15 közötti intervallumban, szintekben van meghatározva. Az 1. szint a legalacsonyabb, a 15. szint a legmagasabb értéket mutatja. Tudatosan nem az 1-5-ig osztályzatot alkalmaztuk az értékelésre. Azért határoztunk meg magasabb számot, hogy kellően árnyalt legyen az eredmény, minél valósabb képet kapjunk a kompetencia szintjétől, és a fejlődési lehetőség is mindenki számára kirajzolódjon.

Példa kompetenciamintázatra:

kérdőív alapján kapott érték	1. komp.	2. komp.	3. komp.	4. komp.	5. komp.	6. komp.	7. komp.	8. komp.
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

1. ábra: Példa kompetenciamintázatra

A résztvevők feladata az általuk meghatározott kompetenciamintázattal:

Azokat a kompetenciákat, amelyek a többihez képest kevesebb értéket mutatnak, emelje ki! Nézzon utána a 2. tanulási egységben, hogy milyen indikátorok jellemezik az adott kompetenciát, és vizsgálja felül az értéket, mennyire jellemzik az indikátorok az Ön munkáját? Miben kell még fejlődnie?

Gondolja végig, és gyűjtse össze azokat az okokat, tényezőket, hátteret, amelyek hátráltatták az adott kompetencia fejlesztésében: például IKT, digitális kompetencia alacsony szintje – az intézményben nincsen lehetőség a számítógép használatra a munkája során, nem vett részt ebben a témában továbbképzésen stb.

Készítsen egy fejlődési tervet azon kompetenciák fejlesztésére, amelyeket a legalacsonyabbnak vél a kompetenciamintázat és a kompetencia indikátorok alapján!

A fejlődési tervben térjen ki arra, hogy miben kell fejlődnie, milyen területen, mi szükséges a fejlődéshez: például milyen továbbképzés, milyen infrastrukturális háttér, ismer-e olyan kollégát, akinél hospitálhatna, hogy az adott módszert hatékonyan beépítse a tanítási gyakorlatába, stb.

Az eredmények értékelése

Az eredmények összesítése a 2015 januártól 2017 júniusig a továbbképzést elvégzettek kompetenciamintázatának és fejlődési tervének vizsgálatára terjed ki. Az értékelés során a résztvevők személyes adatait nem vettük figyelembe, névtelenül dolgoztuk fel az ellenőrző feladatokat.

Összesen 258 kompetenciamintázat és 342 fejlődési terv került feldolgozásra.

A kompetenciamintázatok közül 100 db-ot óvodapedagógusok, 158 db-ot tanítók/tanárok készítettek el.

Az eredmények összesítve és differenciáltan óvodapedagógusokra és tanítókra/tanárookra vonatkoztatva is kielemezésre kerültek.

Miután a résztvevők saját magukra vonatkoztatva töltik ki a kérdőívet, önértékelésként kell azt tekintenünk, amely tükrözi a kitöltő személyiségét, pillanatnyi vélekedését, konformitásra való hajlamát, pillanatnyi benyomását is: például nem szeretne magáról rossz benyomást kelteni, így felülértékeli saját magát, vagy éppen úgy értékeli, hogy a legmagasabb pontszám az elérhetetlen, ezáltal alulértékeli saját szakmai képességét stb.

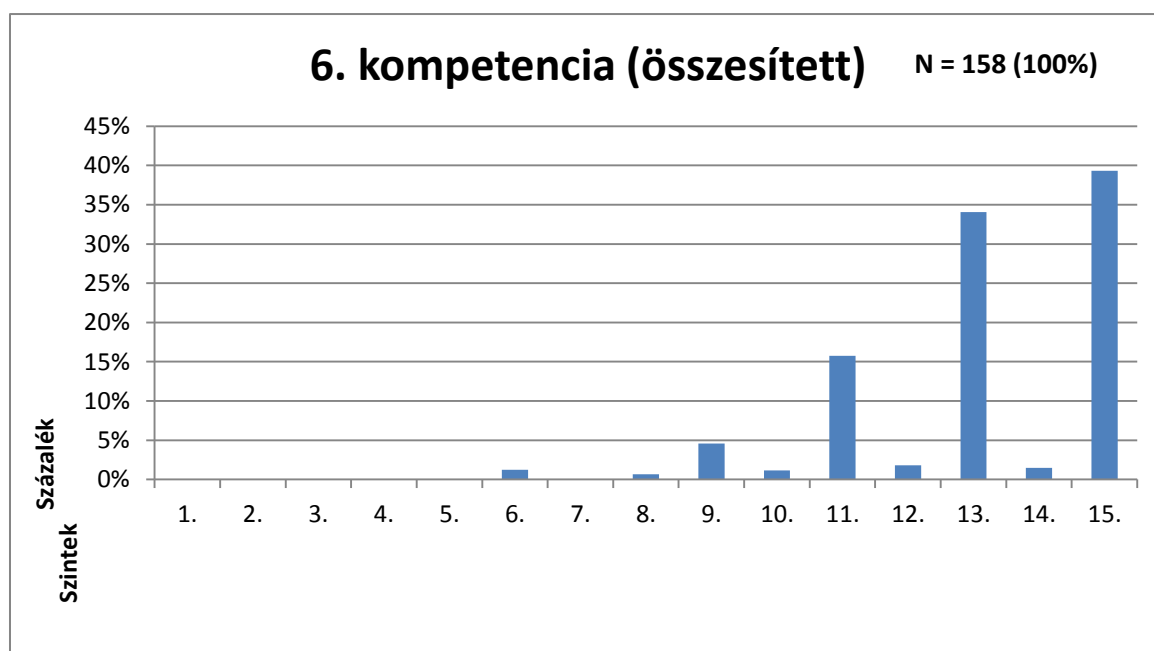
A kompetenciamintázatok összesített adatai

Az eredmények összesítése során elemzésre került, hogy a két képzésben résztvevők az egyes pedagóguskompetencia mely szintjén állnak, hogyan épül fel a pedagógus-kompetenciamintázatuk.

A résztvevők a legmagasabb értéket a 6. *A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése* kompetenciával kapcsolatban jelölték meg:

Az önértékelésük alapján a 15. szinten 39 %-uk áll.

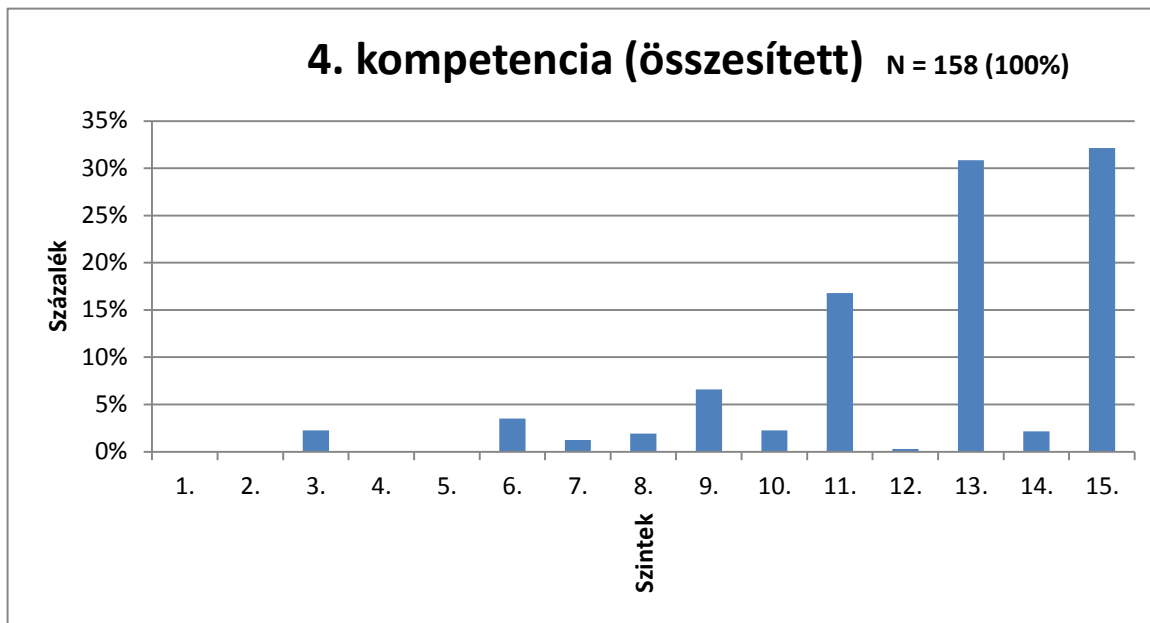
A pedagógusok önértékelése alapján ezt a kompetenciát birtokolják a legmagasabb szinten.

2. ábra: 6. kompetencia összesített eredmények

Második helyen a 4. *A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség* kompetencia áll:

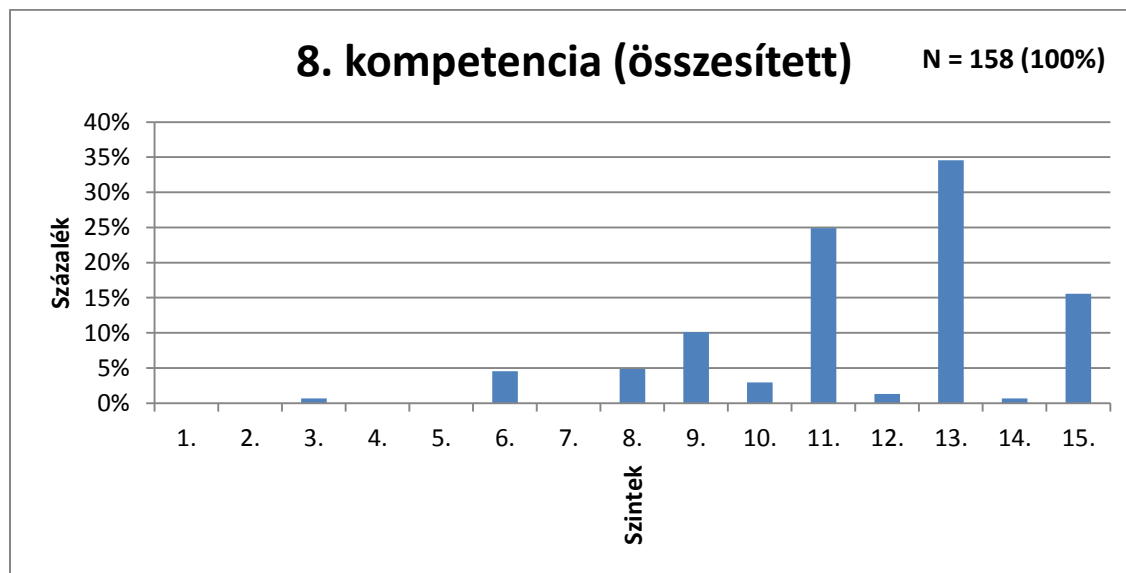
Az önértékelésük alapján a 15. (legmagasabb) szinten 32 %-uk birtokolja ezt a kompetenciát.

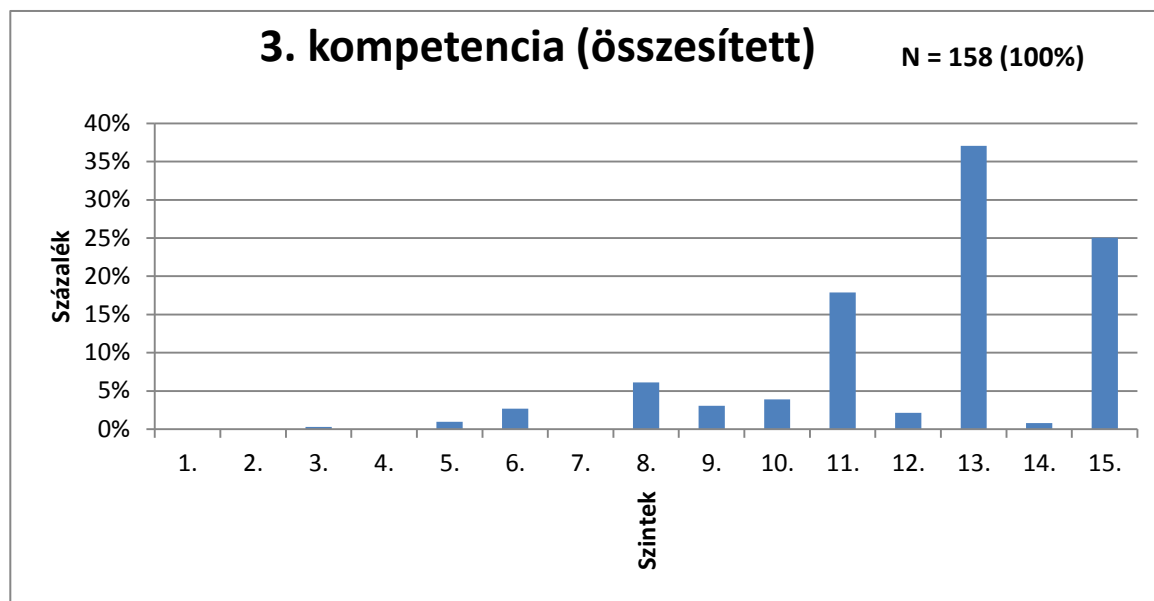
3. ábra: 4. kompetencia összesített eredmények

A kompetenciamintázatot készítő az alábbi két kompetencia meglétét ítélte a legalacsonyabb szintre:

A 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* kompetencia: a 15. szint 16 %, a 3. *A tanulás támogatása* kompetencia esetében a 15. szint 25%-os értéket mutat.

4. ábra: 8. kompetencia összesített eredmények

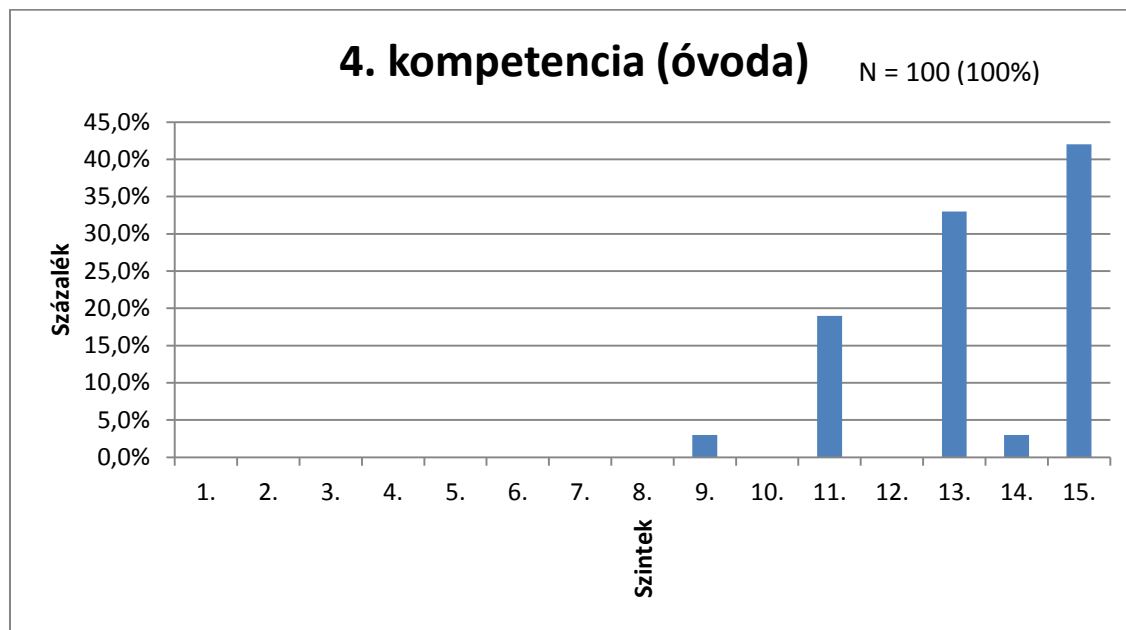

5. ábra: 3. kompetencia összesített eredmények

Az óvodapedagógusok kompetenciamintázatának az elemzése

Az óvodapedagógusok a legmagasabb értéket a 4. *A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség* kompetenciával kapcsolatban jelölték meg:

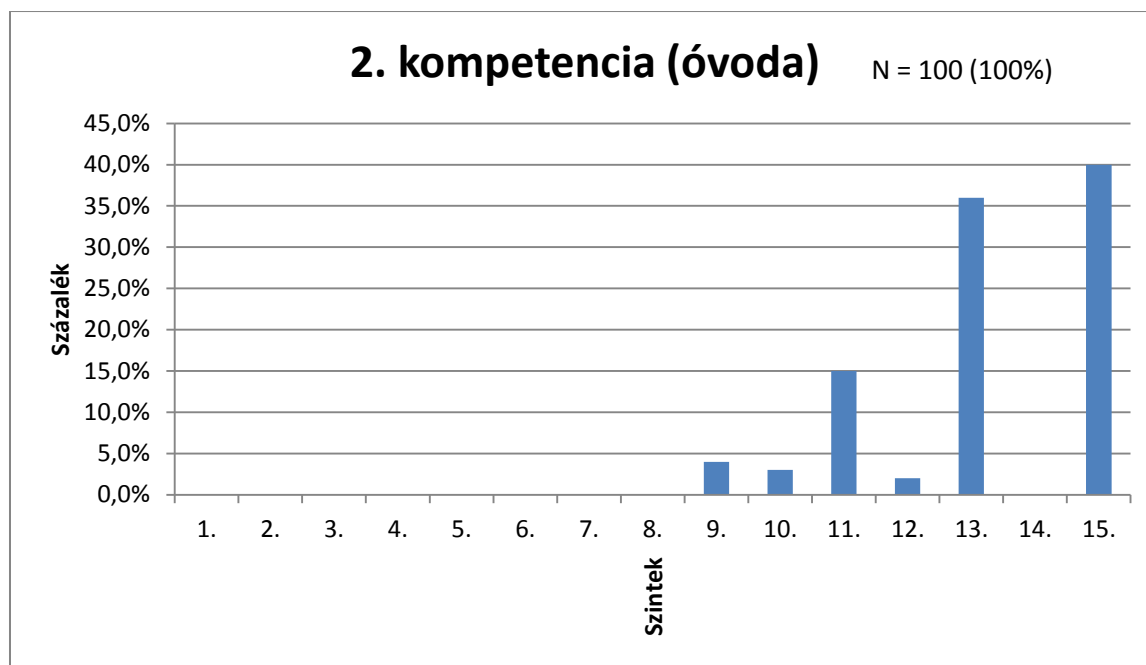
Az önértékelésük alapján a 15. (legmagasabb) szinten 42 %-uk birtokolja ezt a kompetenciát.

6. ábra: 4. kompetencia óvodai összesített eredmények

Második helyen a *2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók* kompetencia áll:

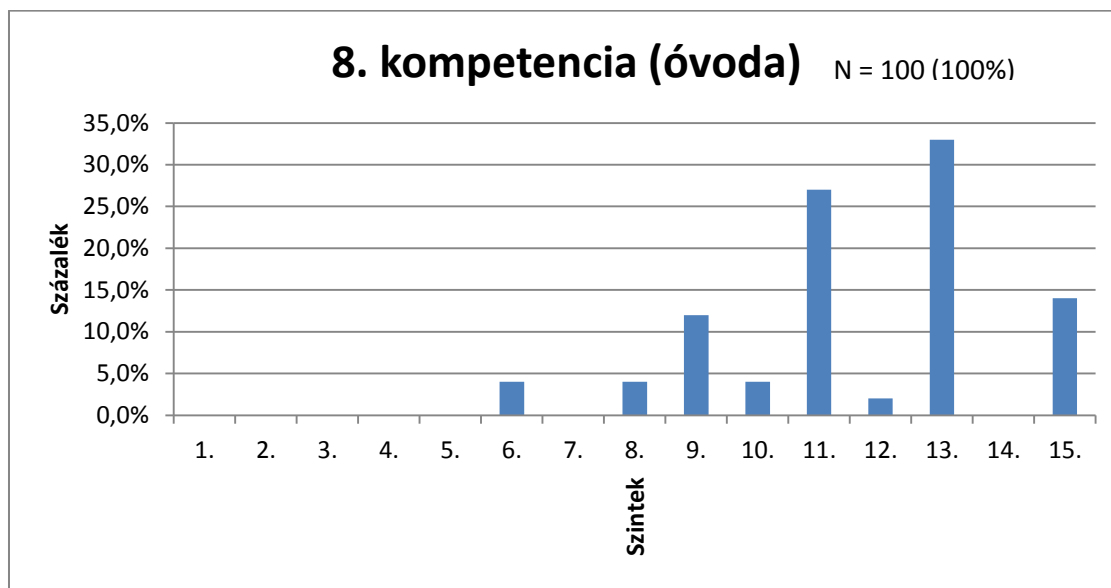
Az önértékelésük alapján a 15. (legmagasabb) szinten 40 %-uk áll.

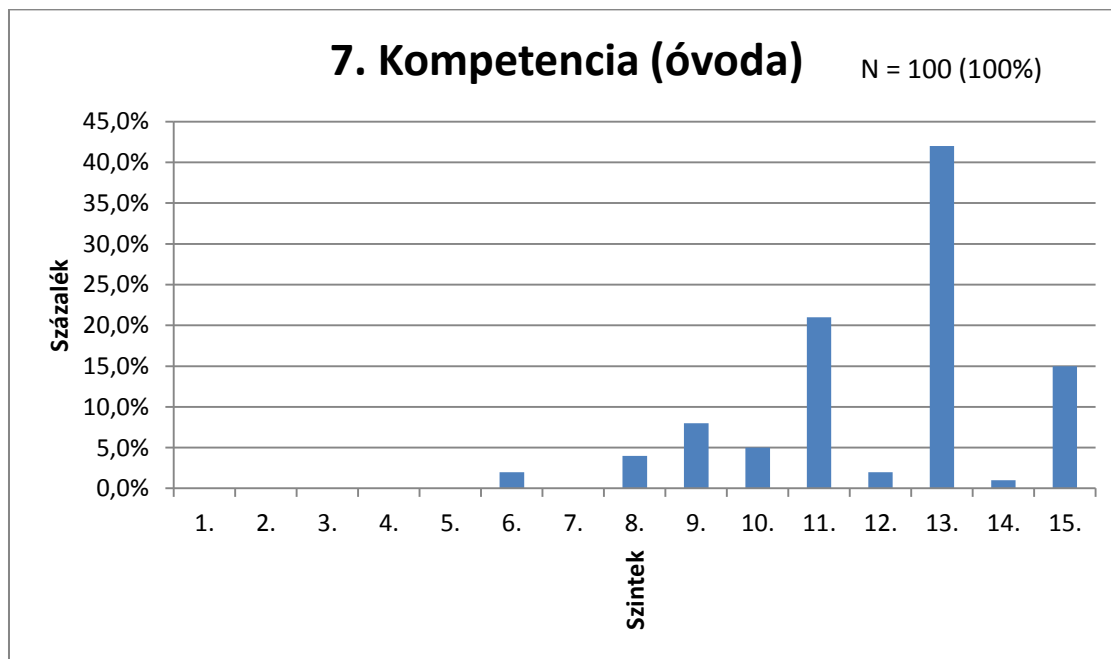
7. ábra: 2. kompetencia óvodai összesített eredmények

Az óvodapedagógusok az alábbi két kompetencia meglétét ítélték a legalacsonyabb szintre:

A 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* kompetencia: a 15. szint 14 %, a 7. *Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás* kompetencia a 15. szint 15%-os értéket mutat.

8. ábra: 8. kompetencia óvodai összesített eredmények

9. ábra: 7. kompetencia óvodai összesített eredmények

Az óvodapedagógusok által a legalacsonyabb szintekből álló kompetenciamintázat:

kérdőív alapján kapott érték	1. komp.	2. komp.	3. komp.	4. komp.	5. komp.	6. komp.	7. komp.	8. komp.
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

10. ábra: legalacsonyabb szintek óvodai kompetenciamintázata

Az óvodapedagógusok által a legmagasabb szintekből álló kompetenciamintázat:

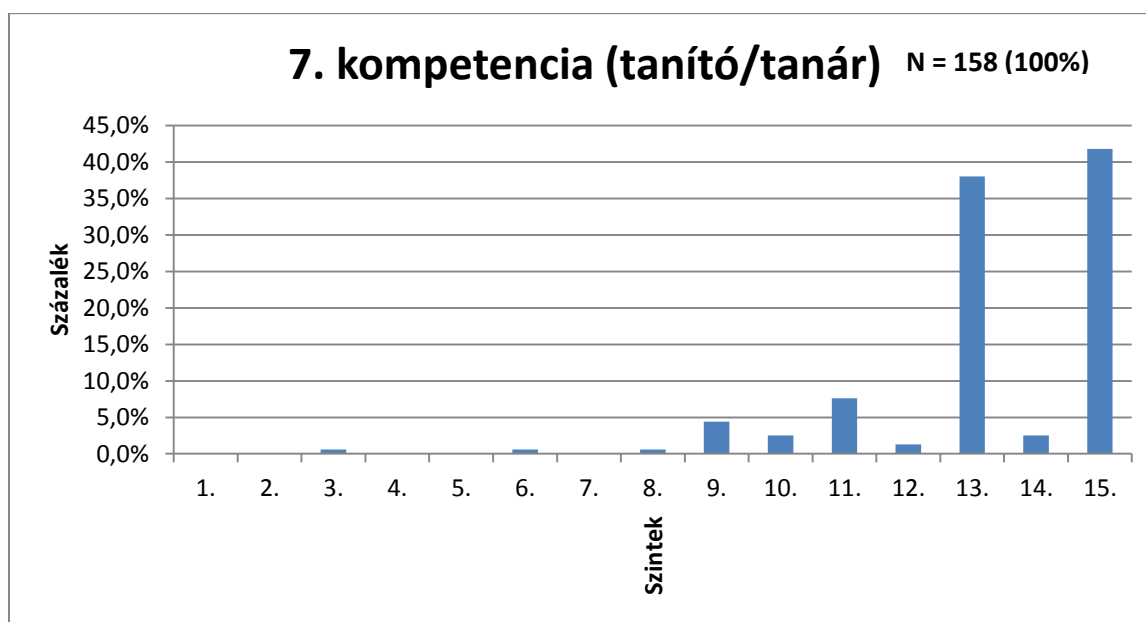
kérdőív alapján kapott érték	1. komp.	2. komp.	3. komp.	4. komp.	5. komp.	6. komp.	7. komp.	8. komp.
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

11. ábra: legmagasabb szintek óvodai kompetenciamintázata

Ehhez hasonló, magas szintű önértékelés csekély számban jelent meg, melyek annyiban tértek el ettől, hogy más kompetencia kapott maximális értékelést.

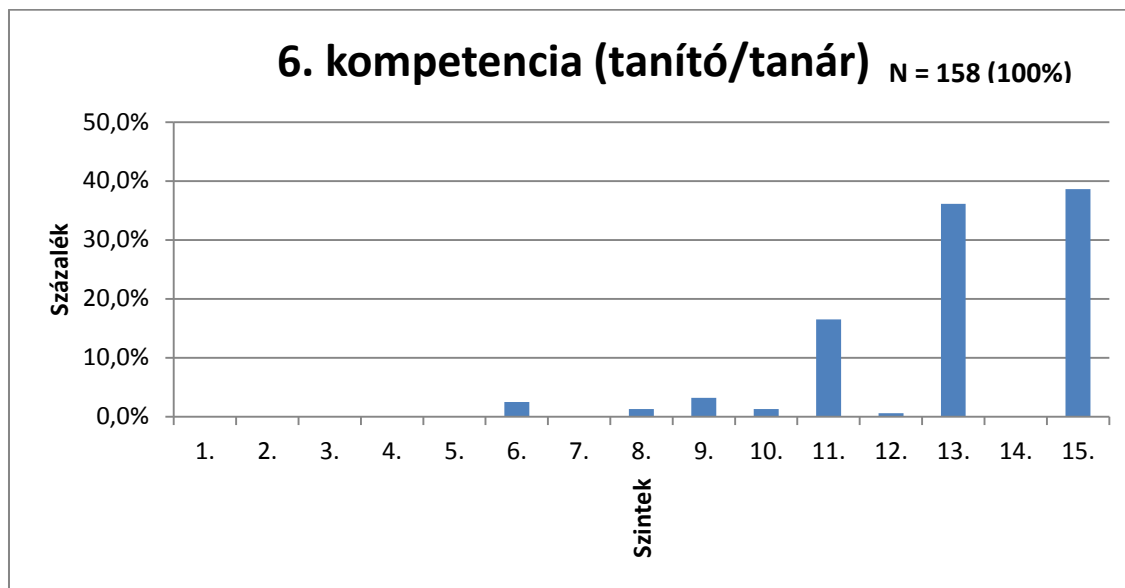
A tanítók/tanárok kompetenciamintázatának az elemzése

A tanítók/tanárok a legmagasabb értéket a *7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás* kompetenciával kapcsolatban jelölték meg: Az önértékelésük alapján a 15. (legmagasabb) szinten 41,8 %-uk áll, az óvodapedagógusok ezzel ellentétben a második legalacsonyabb szintre értékelték ezt a kompetenciát.

12. ábra: 7. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények

Második helyen a *6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése* kompetencia áll: Az önértékelésük alapján a 15. (legmagasabb) szinten 38,6 %-uk birtokolja ezt a kompetenciát.

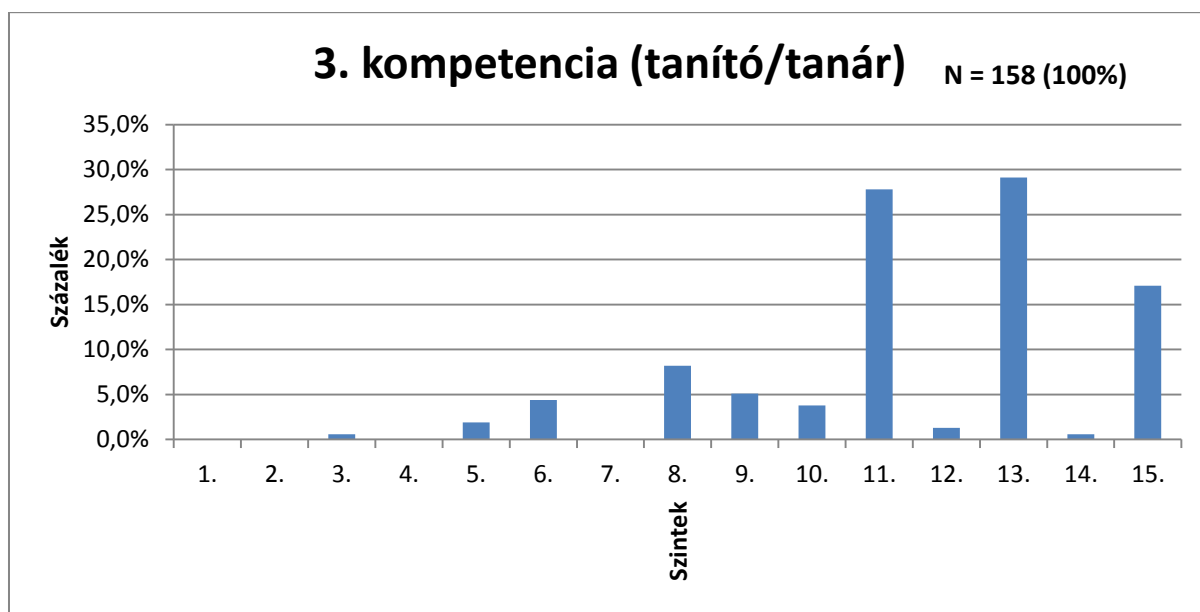

13. ábra: 6. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények

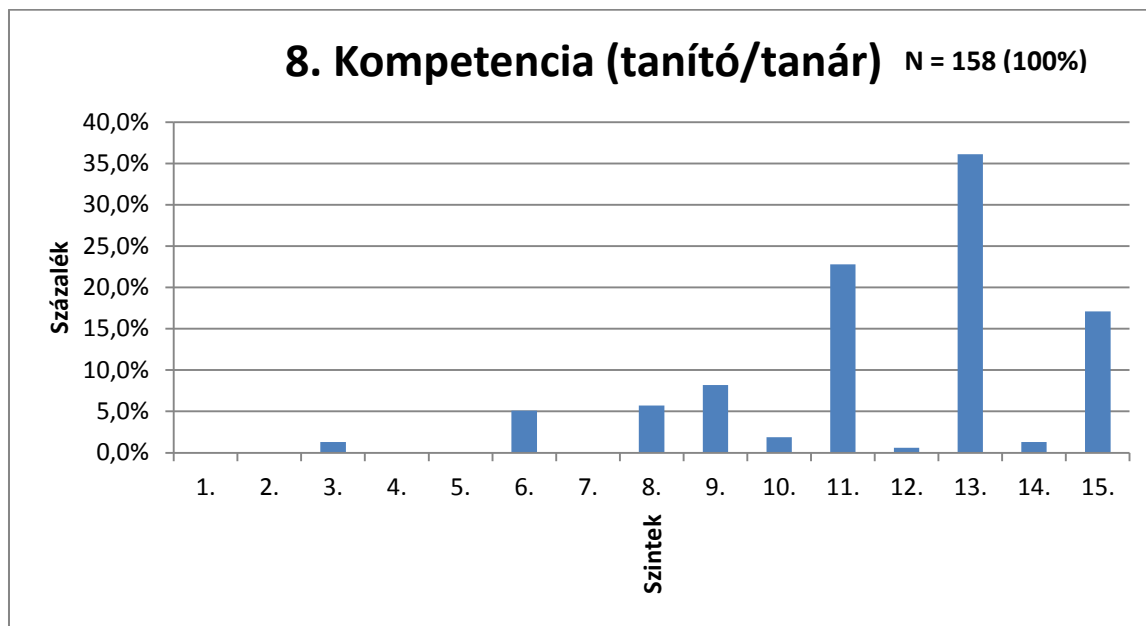
Ez a kompetencia az óvodapedagógusok körében is magas szinten (3. helyen) áll önértékelésük alapján.

A tanítók/tanárok az alábbi két kompetencia meglétét ítélték a legalacsonyabb szintre:

A 3. *A tanulás támogatása* kompetencia esetében a 15. szint 17,1 %-os, a 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* kompetencia esetében szintén 17,1 %-os értéket mutat.

14. ábra: 3. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények

15. ábra: 8. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények

A tanítók/tanárok által a legalacsonyabb szintekből álló kompetenciamintázat:

kérdőív alapján kapott érték	1. komp.	2. komp.	3. komp.	4. komp.	5. komp.	6. komp.	7. komp.	8. komp.
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

16. ábra: legalacsonyabb szintek tanítói/tanári kompetenciamintázat

A tanítók/tanárok által a legmagasabb szintekből álló kompetenciamintázat:

kérdőív alapján kapott érték	1. komp.	2. komp.	3. komp.	4. komp.	5. komp.	6. komp.	7. komp.	8. komp.
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

17. ábra: legmagasabb szintek tanítói/tanári kompetenciamintázata

A teljes mintában ez az egyetlen maximális kompetenciaszintet mutató mintázat.

A kompetenciamintázathoz kapcsolódó fejlődési tervek összesített adatai

A fejlődési tervet a kompetenciamintázatra építve minden pedagógus saját magára vonatkoztatva tölti ki (egy kompetenciára javasolt a kitöltése) a következő szempontok figyelembevételével:

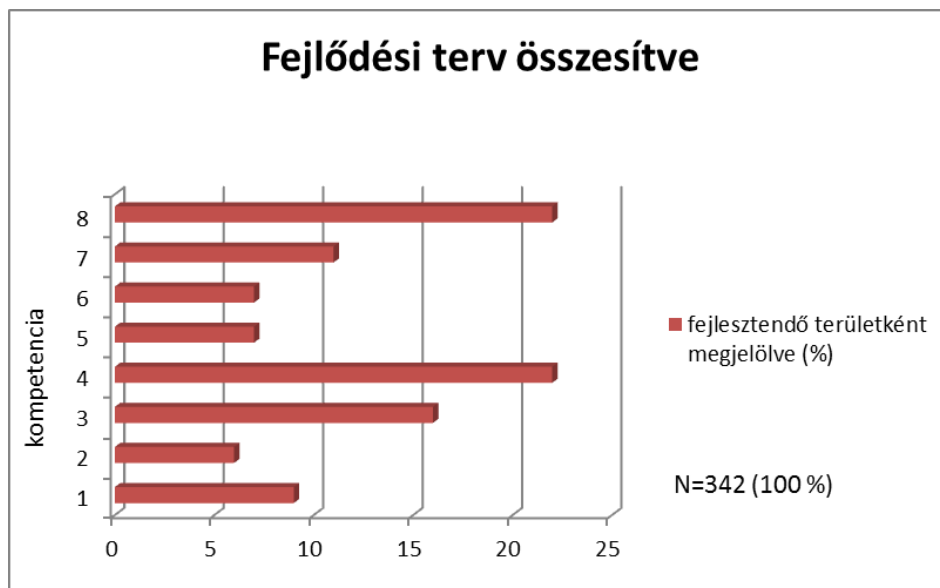
- Az adott kompetencia, amelyben hangsúlyosabban fejlődnie kell.
- Konkrét indikátorok, amelyeket fejleszteni kíván.
- Milyen tevékenységekkel kívánja fejleszteni?
- Milyen eredményei lesznek az adott tevékenységnek?

A pedagógusok általában egy kompetenciára vonatkoztatva töltötték ki a fejlődési tervet, de számos résztvevő több kompetenciára vonatkoztatva is kidolgozta azt. Olyan is volt, aki felismerte, hogy mindegyik kompetenciája folyamatosan fejlődik, így nyolc fejlődési tervet készített. Az eredményekbe ezeket beszámítottuk, ezáltal a 258 kompetenciamintázathoz 342 fejlődési terv

készült. Egyetlen egy pedagógus, aki úgy vélte, hogy minden pedagóguskompetenciát teljes mértékben birtokol, töltötte ki úgy a fejlődési tervet, hogy az IKT tudására vonatkoztatta.

A következőkben azt összesítjük, hogy hány %-ban, mely kompetenciára vonatkozóan készítették el a fejlődési tervet, összehasonlítjuk az óvodai és a tanítói/tanári eredményeket, és azt, hogy milyen összhang van a kompetenciamintázat eredményei és a fejlődési tervben kiemelt fejlesztendő kompetencia között. Az összesítés nem tér ki a fejlődési tervek tartalmára, minőségi színvonalára, hiszen jelen összefoglaló célja nem a minősítés.

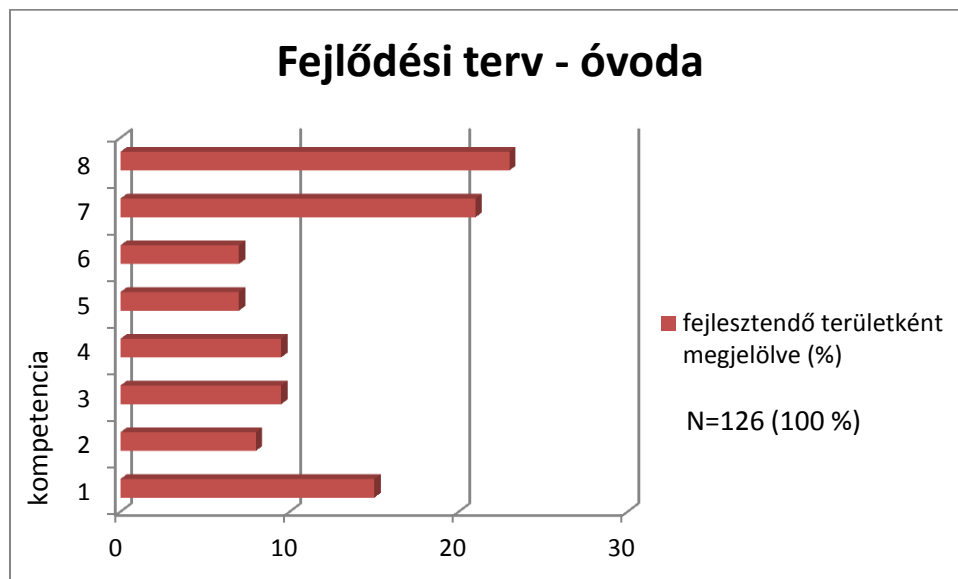
Az adatokat összesítve a 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* (22 %) és a 4. *A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség* (22 %) kompetenciához készült a legtöbb fejlődési terv, a legtöbb résztvevő úgy ítélte meg, hogy ezeken a területeken kell a legtöbbet fejlődnie, azzal szemben, hogy a kompetenciamintázatok elemzése során a 4. kompetenciát a második legerősebbnek ítélték a pedagógusok. Legkevesebben a 2. *Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók* kompetenciát emelték ki (6%), annak ellenére, hogy nem ez volt az összesített eredmények során a legmagasabb szinten álló kompetencia.

18. ábra: Fejlődési terv összesítve

Az óvodai és a tanító/tanári képzésben résztvevők fejlődési tervében eltérés mutatkozik:

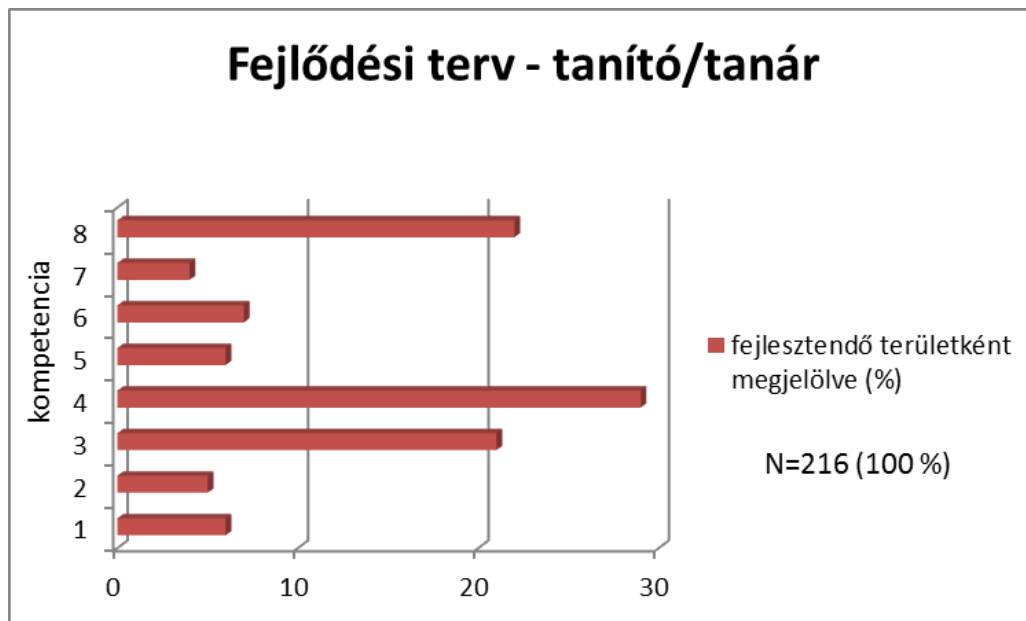
Az óvodapedagógusok esetében a 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* (23 %) és a 7. *Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás* (21 %) kompetenciához készült a legtöbb fejlődési terv, ebben látták a gyengeségüket, melyet a kompetenciamintázat eredményei is alátámasztanak. A legkevesebben az összesítettthez hasonlóan szintén a 2. *Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók* (8 %) kompetenciára vonatkoztatva töltötték ki a tervet. Az óvodapedagógusok kompetenciamintázata is e kompetencia magas szintjéről árulkodik.

19. ábra: 8. Fejlődési terv óvoda

A tanító/tanár résztvevők a fejlődési tervek nagy részét a 4. kompetenciára *A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség* vonatkoztatva készítették el, 29 %-ban.

A 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* kompetencia fejlődési tervbe való kidolgozása ennél a csoportnál is magas volt, 22 %. A tanító/tanár továbbképzésben résztvevők esetén a 3. *A tanulás támogatása* kompetenciát többen fejlesztendő területként jelölték meg, 21 %, amely koherenciában áll a kompetenciamintázatok során felállított alacsonyabb kompetenciaszinttel.

20. ábra: Fejlődési terv tanító/tanár

Következtetések

A Neteducatio Kft. által akkreditált *Pedagóguskompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában- továbbképzés óvodapedagógusok számára továbbá a Pedagóguskompetenciák a tanítói/tanári munka gyakorlatában- továbbképzés tanítók/tanárok számára* című továbbképzések résztvevői által készített kompetenciamintázatok és a ráépülő fejlődési tervek összegzése során a kompetenciák szintjeinél az óvodapedagógusok és a tanítók/tanárok között különbségek mutatkoztak. A pedagógusok önértékelése alapján az óvodapedagógusok a 6. *A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése* kompetenciát jelölték meg erősségüknek, míg a tanítók/tanárok a 7. *Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás* kompetenciával kapcsolatban jelölték ugyanazt. A vizsgálat alapján ez utóbbi az óvodapedagógusok egyik gyengeségeként mutatkozott meg. Közös pont mindkét csoport kompetenciamintázatában a 8. *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért* kompetencia alacsony szintű értékelése.

A kompetenciamintázatok és a fejlődési tervek összefüggésének vizsgálata során azt tapasztaltuk, hogy nem feltétlen azokra a kompetenciákra kerültek kidolgozásra fejlődési tervek, amelyet a kitöltők önértékelésük során alacsony szinten jelöltek meg. Azt feltételezhetjük, hogy ennek oka az lehet, hogy nincs eszköz a kezükben, nem tudják azt, hogy miként is lehetne fejleszteniük ezt a kompetenciát, de e kutatás elemzése ennek a feltérképezésére nem terjed ki, így erre a kérdésre nem tudunk biztos választ adni.

Javaslat

A kompetenciamintázatra épülő fejlődési tervnek a fejlesztése indokolt lenne abban a tekintetben, hogy a kitöltő mind a 8 pedagóguskompetenciára vonatkoztatva készítse el, hiszen ezáltal sokkal szembetűnőbb lenne az a szemlélet, miszerint mindegyik kompetencia folyamatos fejlődik és fejleszthető.

Összegzés

A kompetenciamintázat egy értékelő-összesítő skála, mely megmutatja, hogy a kitöltő önértékelése alapján mind a 8 kompetenciát milyen szinten birtokolja. Egyértelműen leolvasható, hogy az önértékelése alapján melyik az erőssége, és melyiket kell hangsúlyosabban erősíteni. A pedagógus-kompetenciamintázat és az erre épülő fejlődési terv lehetővé teszi a gyakorló pedagógus számára, hogy más perspektívából tekintse át a szakmai kompetenciáit, meglássa azokat a területeket, amelyeket koncentráltan fejleszteni szükséges, és képes legyen arra, hogy projektszemléletben gondolkodva reális fejlődési tervet készítsen a saját szakmai munkájához.

A Neteducatio Kft. által akkreditált *Pedagóguskompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában – továbbképzés óvodapedagógusok számára* továbbá a *Pedagógus kompetenciák az tanítói/tanári munka gyakorlatában – továbbképzés tanítók/tanárok számára* című, a pedagógus-életpályamodellre épülő továbbképzések egyik ellenőrző feladata a résztvevő saját pedagógus-kompetenciamintázatának és az arra épülő egyéni fejlődési tervének az elkészítése, melyek eredményeit összesítettük.

Felhasznált irodalom

Kotschy Beáta (2011, szerk.): A pedagógussá válás és a szakmai fejlődés sztenderdjei c. módszertani kiadvány. Eger, 2011, Eszterházy Károly Főiskola 5. p. URL: http://www.epednet.ektf.hu/eredmenyek/a_pedagogussa_valas_es_a_szakmai_fejlodes_sztenderdjei.pdf Hozzáférés ideje: 2017.július 03.

Wölfling Zsuzsanna (2013): Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez. Negyedik, javított változat, Oktatási Hivatal, Budapest. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_4jav.pdf Hozzáférés ideje: 2017.július 03.

Korm. 326/2013. (VIII. 30.) a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról 7. §34 (2)

Mellékletek

Melléklet 1.

KOMPETENCIAMINTÁZAT

teszt alapján kapott érték	1. komp.	2. komp.	3. komp.	4. komp.	5. komp.	6. komp.	7. komp.	8. komp.
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

1. KOMPETENCIA: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

2.KOMPETENCIA: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

3. KOMPETENCIA: A tanulás támogatása

4. KOMPETENCIA: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

5. KOMPETENCIA: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

6. KOMPETENCIA: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

7. KOMPETENCIA: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

8. KOMPETENCIA: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Melléklet 2.

Fejlődési terv

Az adott kompetencia, amelyben hangsúlyosabban fejlődnie kell:	
Konkrét indikátorok, amelyeket fejleszteni kíván:	
Milyen tevékenységekkel kívánja fejleszteni:	
Milyen eredményei lesznek az adott tevékenységnek:	

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Példa kompetenciamintázatra
2. ábra: 6. kompetencia összesített eredmények
3. ábra: 4. kompetencia összesített eredmények
4. ábra: 8. kompetencia összesített eredmények
5. ábra: 3. kompetencia összesített eredmények
6. ábra: 4. kompetencia óvodai összesített eredmények
7. ábra: 2. kompetencia óvodai összesített eredmények
8. ábra: 8. kompetencia óvodai összesített eredmények
9. ábra: 7. kompetencia óvodai összesített eredmények
10. ábra: legalacsonyabb szintek óvodai kompetenciamintázata
11. ábra: legmagasabb szintek óvodai kompetenciamintázata
12. ábra: 7. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények
13. ábra: 6. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények
14. ábra: 3. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények
15. ábra: 8. kompetencia tanító/tanár összesített eredmények
16. ábra: legalacsonyabb szintek tanítói/tanári kompetenciamintázat
17. ábra: legmagasabb szintek tanítói/tanári kompetenciamintázata
18. ábra: Fejlődési terv összesítve
19. ábra: 8. Fejlődési terv óvoda
20. ábra: Fejlődési terv tanító/tanár